

KONU ANLATIMI

KAYNAŞTIRMA HARFLERİ

Türkçede iki ünlü harf yan yana gelmez. Bu nedenle ünlü ile biten bir kelimenin sonuna ünlüyle başlayan bir ek geldiğinde iki ünlünün arasına “n, s, ş, y” harflerinden biri getirilir.

Bu harflere kaynaştırma harfi veya yardımcı ses; bu olaya ise kaynaşma veya kaynaştırma denir.

* Kaynaştırma harflerini (yardımcı sesler) “**YaŞaSın**” olarak kodlayabiliriz.

ÖRNEK

kapı + a → kapıya

iki + er → ikişer

araba + ı → arabası

pencere + in → pencerenin

***Kaynaştırma harfleri aslında iki ünlü arasında kullanılır. Ancak bazen iki ünlü arasına gelmediği halde de kullanıldığı olur.**

Özellikle “ile, idi, imiş, ise” gibi sözcükler ünlüyle biten bir sözcüğe eklendiğinde baştaki “i” ünlüsü düşer ve yerine “y” kaynaştırma harfi gelir.

silgi – ile ==> silgiyle

soba - ile ==> sobayla

hasta - idi ==> hastaydı

kısa - imiş ==> kısaymış

bitti - ise ==> bittiyse

NOT : -ş kaynaştırma harfi, bazen sözcüğün sonundaki -ş ile karıştırılır. Buna dikkat etmek gerekir.

Altı-ş-ar, yedi-şe-er (Kaynaşma var)

Beş-er (Kaynaşma yok)

NOT: Kaynaşma harfinin olup olmadığını aranırken, iyelik eklerine de dikkat etmek gerekir.

Onun defter-i-n-i (Kaynaşma var)

Senin defter-in-i (Kaynaşma yok)

ALİŞTIRMA.....

Aşağıdaki cümlelerde kaynaştırma harfi bulunan kelimeleri bulunuz ve örnekteki gibi gösteriniz.

Kitaplarını dolabına yerleştirdi.

[dolabı +a = dolabına - n)

Sınav başvuruları yarın başlayacak.

[.....]

Babam cevizleri ikişer olarak dağıttı.

[.....]

Ezan okununca camiye gideceğiz.

[.....]

Arkadaşım Ahmet ödevini yapmamış.

[.....]

Dün yolda arabanın lastiği patladı.

[.....]

Annemler sabah erkenden bahçeye gittiler.

[.....]

Etkinlik için altışarlı gruplara ayrıldık.

[.....]

Çantayı bindikleri otobüste unutmuşlar.

[.....]

Pencerenin camları yağmur yağınca kirlenmiş.

[.....]

Kitap almak için parası yeterli olmamış.

[.....]

Kahvaltıda çayını şekersiz içiyordu.

[.....]

ETKİNLİK.....:

Aşağıdaki boşlukları uygun ifadelerle doldurunuz.

Türkçe kelimelerde iki yan yana bulunmaz.

Ünlüyle bir kelimeye

başlayan bir ek getirildiğinde araya,,,

harfleri getirilir.

.....,,, harfleri

harfleridir.

Aşağıdaki cümlelerde verilen bilgileri okuyunuz doğruysa başına D, yanlışsa Y yazınız.

[] Dünya kelimesi ı eki aldığınday y ve s kaynaştırma harflerinden biri gelebilir.

[] Kaynaştırma harfleri y, ş, s, m harfleridir.

[] Kaynaştırma harfleri iki ünlü arasına girer.

[] Nesil kelimesi i eki aldığınday kaynaştırma harfi getirilir.

[] Sırayı, telefonun kelimelerinin ikisinde de kaynaştırma vardır.

Aşağıdaki cümlelerde kaynaştırma kullanılmış olan kelimeleri yuvarlak içerisinde alınız.

Çiçeği vazodan alıp saksıya dikti.

Aldığımız kitaplara yedişer lira verdik.

Bayram zamanlarında büyüklerimizi ziyaret ederiz.

Odası güneş ışığı alıyormuş.

Okuduğu kitabı arkadaşına hediye etmiş.

Akvaryuma yeni balıklarını koydu.

TEST.....:

1. Aşağıdaki atasözlerinin hangisinde yardımcı ses yoktur?

- A) Doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar.
- B) Adamın iyisi iş başında belli olur.
- C) İyi dost kara günde belli olur.
- D) Akılsız başın cezasını ayaklar çeker.

- 1. Kitap, insanlık tarihinin ayrılmaz bir parçasıdır.
- 2. Medeniyetlerin kurulup gelişmesinde en önemli şey, bilgidir.
- 3. Bir ülkenin gelişmişlik düzeyi, o ülkede yaşayan insanların okumaya verdiği önemden anlaşılır.
- 4. Bir düşünür, "Dünyayı yönetenler kâğıt, mürekkep ve kalemdir." demiştir.

2. Yukarıdaki numaralandırılmış cümlelerden hangisinde kaynaştırma ünsüzü sayısı diğerlerinden fazladır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

3. Aşağıdaki isimlerin hangisinde kaynaştırma harfi vardır?

- A) Kılıcı B) Duvarı C) Yüreği D) Dudağına

4. Aşağıdakilerden hangisinde kaynaştırma harfi kullanılmıştır?

- A) Sivacı B) Kapıcısı C) Yolcu D) Gözlükçü

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kaynaştırma harfi vardır?

- A) Her şey duraklama ile başlar.
- B) Konuştuğum herkes beni yanlış anladı.
- C) Geldiğini görünce çok sevindim.
- D) Bu kitabı çok seviyorum.

6. Aşağıdakilerin hangisinde birden fazla kaynaştırma harfi vardır?

- A) Yalnız kalmayı bilirim.
- B) Hiçbir şey beni üzemez artık.
- C) Birçok insanla tanıştım.
- D) Her bir sayfayı kontrol etmesini söyledi.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kaynaştırma harfi yoktur?

- A) Okumak insanı geliştirir.
- B) Okuduğu şey insanın benliğine işler.
- C) Okumak parası olanlar için geçerlidir.
- D) Okumaya ayıracak zaman hep vardır.

8. Aşağıdakilerin hangisinde kaynaştırma harfi vardır?

- A) gönlü B) çiçeğe C) kitapta D) bilgiye